

V. Zaključki

Januar 1985 je bil najhladnejši vse od začetka mednarodnega zimskega štetja v januarju 1967. Zato bo seveda zanimivo ugotoviti, kakšne so bile posledice takšnega vremena v primerjavi s prejšnjima hladnima januarjema leta 1979 in 1982.

Toda stanje je mogoče natančno primerjati samo v območju zahodnega Sredozemlja in SZ Evrope, saj so podatki za vzhodno območje še vedno preveč pomanjkljivi.

V SZ Evropi: število kreheljcev in mlakaric se je januarja 1985 zmanjšalo, medtem ko je v prejšnjem hladnem januarju njihovo število naraščalo. Razširjenost žvižgavk v letu 1985 je podobna tisti iz leta 1979 in 1982, toda v nasprotju s prejšnjimi stanji se njihovo število močno povečuje. To pa bi lahko pomenilo, da pri tej vrsti ne prihaja do medobmočnih gibanj. V primeri z januarjem 1979 in 1982 ostaja število dolgorepk nespremenjeno. Kot se je zgodilo že v prejšnjih hladnih obdobjih, pa se število žlicaric, konopnic in sivk zmanjšuje.

V srednji Evropi in zahodnem Sredozemlju: število kreheljcev se je leta 1985 zmanjšalo, v prejšnjem hladnem januarju pa povečalo. Najbolj presenetljivo pa je povečano število vseh vrst rac v Španiji, med njimi tudi tistih, katerih število se na območni ravni manjša.

Če izvzamemo žvižgavke, se torej zdi, da tiste dežele v SZ Evropi (Francija, Irska in severna Španija), ki pticam že po tradiciji zagotavljajo zatočišče, tokrat niso mogle sprejeti te vloge, saj je tam prezimilo bolj malo rac. Prav nasprotno, število skoraj vseh teh vrst je celo manjše. V južni Španiji so našle zatočišče tiste race, ki so tja priletele iz srednje in SZ Evrope. Toda precej manj opaženih mlakaric, kreheljcev in lisk v obeh območjih kaže na to, da so se opazovalci spopadli s tehničnimi problemi. Iz več držav so poročali, da so morali zaradi slabih vremenskih razmer (megle in snega) odložiti štetje ptic. Po drugi strani pa je tudi jasno da so te ptice uporabljale precej nenavadne lokalitete (reke, morje), kar potrjuje tudi pomembno število novih lokacij.

Vpliv te hladne zime na število rac, prezimujočih v zahodnem palearktičnem območju, pa bodo najbrž bolje osvetlili podatki iz januarja 1986, ko so vnovič prevladovale milejše zimske razmere.

Emberiza rutila, brezimni gost iz vzhodne Azije *Emberiza rutila*, an anonymous guest from East Asia

PETER GROŠELJ

Ko sem 10. oktobra 1987 zjutraj razpenjal mrežo za lov ptičev v Godoviču, je bila turobna deževna sobota, iz nizkih oblakov je gosto pršilo. Temperatura 12 °C.

Ker so se na stalnem krmišču, kjer sem prej hranil grilčke *Serinus serinus*, pojavili rumeni strnadi *Emberiza citrinella*, sem jih sklenil uloviti in obročkati, tako da sem jim predvajal magnetofonski posnetek njihovega petja. Že s prvimi nekaj strnadi, ki so prileteli približno ob 8.30 ter se trije ujeli v mrežo, se je ujel strnad, ki je vzbudil mojo pozornost takoj pri jemanju iz mreže. Na prvi pogled je bil kot samica rumenega strnada, vendar precej manjši. Med rjavim perjem so se kazali zna-

čilni svetlo rjavi odtenki, ki so prehajali v rumenkasto barvo. Ko sem ptico jemal iz mreže, se je oglašala z visokim tankim cii, cii, cii. Pri natančnejšem ogledovanju neznanega ptiča mi je največjo težavo povzročalo dejstvo, da je bil izredno nedoločnih in monotoničnih barv, in si z raznimi opisi nisem znal pomagati. Po značilnem kljunu in nogah je bilo očitno samo, da gre za strnada. Tudi biometrični podatki in poznavanje drugih strnadov mi ni dosti pomagalo. Pri pozornem pregledovanju Svenssonovega priročnika pa sem naletel na oporno točko, ki je v trenutku pojasnila vse dileme.

Pri determinaciji je bilo odločilno, da so bi-

la krmilna repna peresa brez za strnade sicer značilne bele lise, kar je posebnost vrste *Emberiza rutila*. Zgib peruti je bil lepo rjavo obarvan, kar je značilno za samca te vrste. Da gre verjetno za prvoletnega samca, je bilo mogoče sklepati po obliki zunanjih treh krmilnih repnih peres, ki so arhivirana v Prirodoslovnem muzeju Slovenije. Perut je bila dolga 68 mm. V prisotnosti D. Šereta in T. Trilarja, ki sta pomagala pri determinaciji, smo ptico 17. oktobra obročkali in izpustili.

Na koncu je ostalo samo še vprašanje, kako tega strnada slovensko poimenovati. Sam se nikakor nisem mogel odločiti med imeni, ki se ponujajo kot prevod iz drugih jezikov. Nemci ga imenujejo rdečkasti strnad, Angleži kostanjev strnad.

Emberiza rutila, Godovič, 17. 10. 1987 – Chestnut Bunting (D. Šere)

Za devetimi vrati je ostala zaklenjena skrivnost, kako je strnad zašel tako daleč, vse do Evrope, saj živi v skrajnih jugovzhodnih pokrajinah Sovjetske zveze prav do Tihega oceana in v severnih področjih Kitajske in Mongolije, prezimuje pa v pasu od vzhodne Indije do Indokine. V Evropi je bil do zdaj opažen na Nizozemskem in Norveškem ter v Franciji in Veliki Britaniji.

Summary

On October 10th 1987 a bunting was caught in a net at Godovič near Idrija. At first sight it resembled a female yellowhammer, although it was much smaller. There were some characteristic light brown and yellowish shades in its otherwise brown plumage. Decisive for its determination, however, was the fact that its tail-feathers lacked the white spots which are so characteristic for buntings and so very peculiar for the Chestnut Bunting *Emberiza rutila* species. Its carpal joint was nicely coloured in brown, what is rather characteristic for the males of this species. The assumption that it was probably a first year male was based on the shape of its outermost tail-feathers, now documented in the Natural History Museum of Slovenia, for the bird was on October 10th ringed and released.

Literatura:

HARRISON, C. (1982): An Atlas of the Birds of the Western Palearctic. London.

MAKATSCH, W. (1969): Wir bestimmen die Vögel Europas. Verlag J. Neumann-Neudamm, Mellungen. Basel. Wien.

PETERSON, R., Mountfort, G., Hollom, P. A. D., (1984): Die Vögel Europas. Verlag Paul Parey, Hamburg und Berlin.

SVENSSON, L. (1984): Identification Guide to European Passerines. Naturhistoriska Riksmuseet Stockholm.

Peter Grošelj, 65281 Spodnja Idrija 53

PRIPIS UREDNIKA

Angleži objavljajo vsako leto obsežno poročilo o redkih vrstah ptic, opazovanih v Veliki Britaniji v prejšnjem letu. Gre za poročila njihovega nacionalnega komiteja za redkosti (Rarities Committee), ki je tudi vsa tri doseđanja opažanja vrste *Emberiza rutila* potrdil s pripombo, da vrsta očitno ni ravno redko uvožena kot sobna ptica. (»yet the species is apparently not uncommonly imported as a cagebird«). V poročilu za leto 1986 so navedeni podatki za dve od treh opažanj s škotskih otokov:

– Far Isle, prvoletni ♂, 15.–16. junij 1986, ujet,

– Isle of May, prvoletni ♂, 11. junij 1985, ujet.